

Kdo je můj bližní? Kam až sahá moje zodpovědnost? O koho mám s láskou pečovat a pomáhat mu? Jsou to jen moji nejbližší? Širší rodina? Přátelé, známí, sousedé, spolupracovníci? Jakoby kolem nás byly soustředné kružnice a šlo o to určit, do jakého poloměru patří bližní a kdo už bližní nejsou. Zákoníkova otázka z evangelia má svou platnost. Naše síly a možnosti totiž nejsou neomezené, musíme vážit, kde je použijeme.

Ježíš ale otázku pozoruhodně obrací. Bližní není charakteristika druhých lidí, ale mě samotného a mého jednání. Být bližním znamená vidět bídu druhého, neodvrátit pohled, mít s ním soucit a prokázat milosrdenství. Zachovám se v konkrétní situaci jako bližní, nebo ne?

Dle www.pastorace.cz

Podobenství o milosrdném muslimovi

Jeden člověk jel z Bruselu do Prahy a byl na cestě přepaden, přepadl ho násilnický gang. Okradl, zmlátil a nechal ležet u silnice polomrtvého. Náhodou jel kolem občan Evropské unie, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. O něco později jel kolem občan USA, ale když si ho všiml, taky se mu vyhnul. Když pak kolem projížděl jakýsi muslim, všiml si polomrtvého, byl pohnut soucitem, přistoupil k němu, vydesinfikoval mu poranění, naložil ho do svého auta a zavezl do nejbližšího motelu, kde se o něho postaral. Druhého dne dal recepčnímu sto euro a řekl: „Postarej se o něho, a bude-li tě to stát víc, doplatím ti to na zpáteční cestě.“ A teď otázka: Kdo z těch tří kolemjedoucích se stal bližním tomu přepadenému? Přece ten, který mu prokázal milosrdenství. A co z toho vyplývá? Neztrácej čas otázkami, kdo je tvůj bližní, ale chovej se tak, aby ses bližním sám stal. Jdi a jednej také tak!

Obrat se ke Kristu a požádej ho o změnu priorit svého života, o zastavení se ve svém životním sprintu, o přehodnocení důležitosti své práce. Požádej ho o soucit, o lásku z čistého srdce, o dobré svědomí a upřímnou víru. Ať dokážeš být bližním, tj. milujícím jak svým nejbližším, tak lidem kolem tebe. Ať se stále učíš odvaze k prokazování lásky i k přijímání pomoci od druhých, ať vidíš, jaké služby je v tvém okolí třeba, a dobře rozlišíš, je-li tato služba tvým úkolem.

Prosíme, Pane a Otče veškerého milosrdenství, Duchem Kristovým v nás probouzej milosrdný soucit a dávej nám moudrost, která umí rozeznat, co je účelné a co ne, kde napřít síly a kde odpočinout, co je náš úkol a naše poslání a co přenechat tvé prozíratelnosti.

Bože, děkujeme ti za soucit! Je to tvůj dar, že nám ještě dnes u něčeho vstoupí do očí slzy! Bože, díky za slzy, dej, ať ještě umíme plakat. Ať je nám ještě někoho líto a ať se necháváme tebou pohnout ke skutkům milosrdenství pro své nejbližší i pro ty, kteří nám moc blízcí nejsou.

Dle www.manzelstvi.cz

Další texty v týdnu

Po: Př 2,1-9; Mt 19,27-29

Út: Iz 7,1-9; Mt 11,20-24

St: Iz 10,5-7.13-16; Mt 11,25-27

Čt: Iz 26,7-9.12.16-19; Mt 11,28-30

Pá: Iz 38,1-6.21-22.7-8; Mt 12,1-8

So: Mich 2,1-5; Mt 12,14-21

Prameny, odkazy

Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Lukáše; Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz;

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze
jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.

Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

15. neděle v mezidobí – cyklus C

10. července 2016

²⁵Jeden znalec Zákona povstal, aby přivedl Ježíše do úzkých, a zeptal se ho: „Mistře, co nám dělat, abych dostal věčný život?“ ²⁶Ježíš mu řekl: „Co je psáno v Zákoně? Jak tam čteš?“ ²⁷On odpověděl: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou silou i celou svou myslí, a svého bližního jako sám sebe.“ ²⁸Řekl mu: „Správně jsi odpověděl. To dělej, a budeš žít.“ ²⁹Ale on se chtěl ospravedlnit, a proto se Ježíše zeptal: „A kdo je můj bližní?“ ³⁰Ježíš se ujal slova a řekl: „Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha a octl se mezi lupiči. Ti ho o všechno obrali, zbili, nechali napolo mrtvého a odešli. ³¹Náhodou šel tou cestou nějaký kněz; viděl ho, ale vyhnul se mu. ³²Stejně i jeden levita přišel k tomu místu; viděl ho, ale vyhnul se mu. ³³Ale jeden Samaritán přišel na své cestě k němu, viděl ho a bylo mu ho líto. ³⁴Přistoupil k němu, nalil mu do ran oleje a vína, obvázal je, vysadil ho na svého soumara, dopravil do hostince a staral se o něho. ³⁵Druhého dne vytáhl dva denáry a dal je hostinskému se slovy: ‚Staraj se o něho, a co vynaložíš navíc, já ti doplatím, až se budu vracet.‘ ³⁶Co myslíš, kdo z těch tří se zachoval jako bližní k tomu, který se octl mezi lupiči?“ ³⁷On odpověděl: „Ten, kdo mu prokázal milosrdenství.“ A Ježíš mu řekl: „Jdi a stejně jednej i ty!“

Lk 10,25-37

Úvod k meditaci

Jak často i my hledáme výmluvu? Máme touhu se ze všeho nějak vyvléci. Skutečně, všichni v sobě máme takovou tendenci se ptát jako ten zákoník: A kdo je můj bližní? Pán Ježíš odpovídá jednoznačně: Každý. A aby to upřesnil, říká: Každý, kdo potřebuje pomoc – ten je zvlášť bližní. Pán to dokumentuje na tehdejších nejpříkřejším rozporu: Žid a Samaritán. Možná, že často ani my nestojíme před tak ostrým protikladem. Jak však často přemýšlíme my? Ano, každý je bližní, ale ten je méně bližní a ten je více bližní. A co určuje tuto škálu méně-více? Náš osobní vztah libosti, sympatie? Buďme více upřímní a dejme Pánu své myšlenky dotýkající se vztahů. Kolik je v těchto myšlenkách zahanbujícího! Jak se od některých bližních v mysli odvracíme. Kolik máme nechuti a odporu! Jaké pocity nepřízně! Kolik je to přímo štítivých myšlenek! Nezahanbují nás někdy nevěřící? Kolik obětavých nevěřících přijelo pomáhat při povodních? A co křesťané?

Pán ukazuje nezbytnost pomoci oloupenému, raněnému a bezmocnému. Tou nejmenší bídou je být oloupený o peníze; ležet jen tak fyzicky potlučený. Kolik je kolem nás lidí duchovně přepadených, ozebračených o milost, v ranách hříchů?

Ježíšovi nestačí jen správná zákoníkova odpověď. Po zákoníkovi žádá nejen správný úsudek, ale aby šel a jednal podobně. Nezůstávejme jen u správných úsudků: To je krásné, vznešené a svaté. **Láska je ve skutcích, ne ve slovech.**

**Týden
s Božím
slovem**

1. čtení:
Dt 30,10-14

2. čtení:
Kol 1,15-20

Evangelium:
Lk 10,25-37

Srovnání:

Mt 22,34-40;

Mk 12,28-34;

Lk 18,18;

Dt 6,4-5;

Lv 19,18;

Řím 13,9;

Gal 5,14;

Jak 2,8;

Lv 18,5;

Lk 18,20;

Lk 9,51-53;

Jan 4,9

Výklad biblického textu

Kontext: Instrukce učedníkům pokračují podobenstvím o milosrdném Samaritánovi, které pochází z Lukášova vlastního zdroje. Podobenství, které se patrně tradovalo samostatně, Lukáš uvodil otázkou zákoníka.

v. 25: věčný život – Věčný život je pro učitele Zákona snažným přáním. Je přesvědčen, že pro jeho dosažení musí něco učinit, že mu nespadne jednoduše do klína.

v. 27: Prikázání milovat Boha je částí modlitby *Slyš, Izraeli*, kterou vyslovuje každý zbožný Izraelita dvakrát denně.

v. 29: můj bližní – Zákoník chtěl pravděpodobně dokázat praktickou neuskutečnitelnost prikázání, protože teoreticky lze sotva definovat, kdo ještě spadá pod kategorii *můj bližní* a kdo ne. Proto Ježíš neodpovídá vymezením pojmu, ale podobenstvím.

v. 30: sestupoval z Jeruzaléma do Jericha – Cesta z Jeruzaléma (800 m. n. m.) do Jericha (250 m. p. m.) je dlouhá asi 30 km, vede pouští a byla až do minulého století velmi nebezpečná, neboť na ní stále hrozila možnost přepadení od lupičů. Dostat se do jejich rukou v této oblasti a po jejich přepadení zůstat ležet napolo mrtvý znamenalo dostat se do krajní nouze.

v. 31: nějaký kněz; viděl ho, ale vyhnul se mu – Jednání kněze by bylo možné vysvětlit prikázáním o kultické čistotě – v 21. kapitole Třetí knihy Mojžíšovy (Lv 21,1-4) je přísně zakázáno dotýkat se mrtvého, který nepochází bezprostředně z jeho příbuzenstva. Událost měla zdůraznit nelidskost dodržování některých předpisů v případě ohrožení života.

v. 32: jeden levita – Pro levitu neplatí kněžský předpis. Kdyby se dotknul mrtvého, byl by nečistý pouze po sedm dní (Nm 19,10-13.16). Poněvadž se však nachází na cestě z Jeruzaléma do Jericha, nemusí zřejmě v krátké době nastoupit do chrámové služby. Z tohoto důvodu se na něho nevztahoval žádný z předpisů Zákona, podle kterého by měl přejít kolem „polomrtvého“, aniž by mu poskytl pomoc.

K tématu

V tomto úryvku evangelia (Lk 10,25-37) vystupuje mnoho postav: ten, kdo se táže „kdo je můj bližní?“, dále Ježíš a pak v podobenství lupiči, polomrtvý ubožák u cesty, kněz, učitel Zákona, možná advokát, potom hostinský. Ani kněz, ani učitel Zákona, ani Samaritán či hostinský patrně neznali odpověď na otázku, „kdo je můj bližní?“. Možná, že ani nevěděli, co to znamená „bližní“.

Kněz spěchal jako všichni kněží, protože sledoval hodinky. Říkal si asi: „teď bude mše“ anebo „nechal jsem otevřený kostel a musím jej zavřít. Čas běží a nemám čas se zdržovat.“ Učitel Zákona, praktický muž řekl: „Pokud se do toho zapletu, budu muset jít zítra k soudu, svědčit a vypovídat a ztratím dva, tři dny práce... Ne, raději ne.“ A odešel pryč.

Ten druhý hříšník, cizinec, který nepatřil k Božímu lidu, byl pohnut, „bylo mu ho líto“ a zastavil se. Všichni tři – kněz, advokát a Samaritán – dobře věděli, znali, co je nebo co by bylo třeba. Jeden i druhý přijali rozhodnutí.

Já přemýšlím rád o hostinském, který je anonymní. Ten uviděl to všechno, uviděl a nic nechápal. Možná si řekl: „Tento Samaritán, který pomáhá Židovi, je asi blázen! Vlastníma rukama ho ošetřuje, odnáší do hostince a říká mi, abych se o něho postaral, a platí mi s tím, že mi doplatí zbytek, bude-li třeba. Něco takového jsem nikdy neviděl! Je to blázen!“ Onen hostinský obdržel v tomto svědectví Boží Slovo. Od koho? Ne od kněze, kterého ani neviděl, ani od advokáta, nýbrž od hříšníka. Hříšníka, který měl soucit. „Slyšel jsi to? Někjaký hříš-

ník, který nebyl věřící a nepatřil k Božímu lidu, projevil soucit.“ Nic nechápal. A zůstal na pochybách, možná byl zvědavý. „Copak divného se tu děje?“ říkal si s neklidem v srdci. Takto působí svědectví. Svědectví tohoto hříšníka zasel neklid do srdce hostinského, a co se s ním dělo dál, evangelium neříká, neuvádí ani jméno. Zajisté však tomuto muži Duch svatý, který zasel, umožnil růst. Jistě v něm posílil zvědavost, neklid, který začal v jeho srdci růst. Ze svědectví tak obdržel poselství. A po několika dnech, když znovu přecházel Samaritán, který určitě chtěl něco připlatit, mu hostinský řekl: „Ne, nech to být. Nech to na mně“. Možná, že právě tak na toto svědectví odpověděl.

Proč se dnes zastavuji u této postavy, u tohoto člověka? Protože naše svědectví nelze vyučovat. Dovedčovat znamená žít tak, aby „druzí viděli vaše dobré skutky a vebili vašeho Otce v nebesích,“ jak říká Ježíš. (...) Mlčky, bez vysvětlování, skutky. Obnovou řeči gest. Onen hostinský je zajisté v nebi, protože toto sémě zcela určitě vzklíčilo a vyrostlo. Viděl něco, čemu by nikdy nevěřil, že uvidí. A to je svědectví. Svědectví přechází a odchází. Vydáš jej a jdeš. Jenom Pán je střeží, dává mu růst jako setbě, a zatímco pán domu spí, obilí roste. (...) Kéz nás Pán osvobodí od lupičů, který je mnoho. Osvobodí nás od spěchajících kněží, kteří nemají čas naslouchat, vidět a musejí se zaobírat svými věcmi.... Ať nás osvobodí od učitelů, kteří chtějí prezentovat víru v Ježíše Krista s matematickou rigiditou. Ať nás učí zastavovat se, ať nás moudrostí evangelia učí „špinit si ruce“. Kéz nás Pán obdaří touto milostí.

papež František 18. 6. 2016

Proč Ježíš volí Samaritána jako hlavního hrdinu svého podobenství? Protože Samaritáni byli u Židů v neváženosti kvůli své odlišné náboženské tradici. Ježíš však ukazuje, že srdce tohoto Samaritána je dobré a velkorysé, a na rozdíl od kněze a levity, plní vůli Boha, který chce milosrdenství více než oběti (srov. Mk 12,33). Bůh vždycky chce milosrdenství a nikoli odsouzení všech. Ze srdce si přeje slitování, protože je sám milosrdný a dobře rozumí naší ubohosti, našim těžkostem i našim hříchům. Všem nám dává milosrdné srdce! A Samaritán činí právě toto: napodobuje Boží milosrdenství, slitování vůči tomu, kdo jej má zapotřebí.

papež František 14. 7. 2013

Evangelium této neděle začíná otázkou, kterou znalec zákona klade Ježíšovi: „Co mám dělat, abych dostal věčný život?“ Protože Pán ví, že je odborníkem na Písmo svaté, vybízí onoho člověka, aby si dal odpověď sám. A on ji také dokonale formuluje a cituje dvě hlavní prikázání: milovat Boha z celého srdce, z celé mysli a všemi silami a milovat bližního jako sebe sama. Tehdy znalec zákona, téměř aby se ospravedlnil, žádá: „Kdo je můj bližní?“ (Lk 10, 29) Tentokrát odpovídá Ježíš proslulým podobenstvím o dobrém Samaritánovi (srov. Lk 10,30-37), aby poukázal na to, že je na nás, abychom se stali „bližními“ každého, kdo potřebuje pomoc. (...) Podobenství nás tedy má přivést k tomu, abychom změnili svou mentalitu podle Kristovy logiky, která je logikou lásky: Bůh je láska a uctívat ho, znamená sloužit bratřím upřímnou a velkodušnou láskou.

Toto evangelijské vyprávění nabízí „kritérium míry“ totiž „universalitu lásky“, která se obrací k potřebnému, kterého jsme „náhodou“ potkali (srov. Lk 10, 31), ať je to kdokoliv (Encyklika Deus caritas est 25). Vedle tohoto universálního pravidla, je také specificky církevní požadavek, „že v samé církvi, nakolik je rodinou, žádný člen nesmí trpět, protože je v nouzi“. Program křesťana, přijatý z Ježíšova učení je „srdce, které vidí“, kde je zapotřebí lásky a jedná podle toho (srov. tamtéž 31).

Benedikt XVI. 11. 7. 2010